

EXPERTIZA MEDICO-LEGALĂ PSIHIATRICĂ

1 CADRUL JURIDIC

Este prevăzut în Codul de Procedură Penală la articolul 184 și în Codul Penal la articolele 109 și 110.

2 REGULI DE DESFĂȘURARE A EXPERTIZEI MEDICO-LEGALE PSIHIATRICE

Expertiza se efectuează de o comisie instituită în acest scop, formată dintr-un medic legist și doi medici psihiatri.

Comisia poate funcționa numai în centrele unde există institute sau servicii de medicină legală.

În situația în care expertiza se referă la minori, din comisie va face parte un medic specialist în neuropsihiatrie infantilă și eventual un psihopedagog.

- Persoana supusă expertizei trebuie observată prin internare într-o clinică de psihiatrie, cu epuizarea tuturor posibilităților clinice și de laborator.
- Comisia trebuie să aibă acces la toate datele din dosarul cauzei.
- În situația în care persoana expertizată are tulburări ce reprezintă o stare de pericol, în concluziile actului se vor propune și măsurile ce trebuie luate vis-à-vis de dispozițiile legale (măsurile de siguranță prevăzute de art. 109 și 110 C.P.).

3 OBIECTIVELE EXPERTIZEI SUNT URMĂTOARELE:

1. Persoana incriminată prezintă sau nu tulburări psihice și care este diagnosticul prezent

2. Înlăturarea simulării sau disimulării afecțiunii psihice.

3. Trăsăturile tulburate ale personalității examinate și legătura dintre ele cu predispoziția la acte antisociale, precum și cu elementele ce constituie actul infracțional săvârșit.

4. Evaluarea prin criterii medicale a capacității psihice a individului în momentul examinării și dacă el poate fi cercetat și judecat.

5. Stabilirea discernământului faptelor săvârșite prin evaluarea capacității psihice în momentul săvârșirii faptei prin reconstituire bio-psiho-patologică a tulburărilor sau modificărilor psihice în momentul săvârșirii faptei, adică stabilirea discernământului faptelor săvârșite.

6. Prognosticul privind evoluția ulterioară a eventualelor tulburări psihice precum și a potențialului infractogen.

7. Recomandări de ordin medical care se impun în prezent în vederea tratării, recuperării și reinsertiei sociale a persoanei expertizate.

Problema centrală a expertizei o reprezintă stabilirea riguros științifică a discernământului.

Discernământul este rezultatul sintezei dintre personalitate și conștiință, sinteză ce se manifestă în momentul săvârșirii unei activități ce se traduce prin capacitatea unei persoane de a aprecia critic conținutul și consecințele faptelor sale (adică să conceapă planul unei acțiuni, etapele ei de desfășurare cât și urmările ce decurg din săvârșirea ei). Discernământul poate fi *păstrat*, *scăzut* sau *abolit*.

Analiza discernământului unei persoane este utilă justiției pentru aprecierea responsabilității sau iresponsabilității.

Responsabilitatea este o noțiune juridică ce reprezintă totalitatea particularităților psihice ale individului care îl fac pe acesta să înțeleagă conținutul acțiunilor/inacțiunilor sale și să aprecieze consecințele faptelor sale. Cu alte cuvinte este capacitatea de a răspunde în fața legii.

Discernământul păstrat sau scăzut conferă responsabilitate față de faptă, iar discernământul abolit atrage iresponsabilitatea. În cazul discernământului scăzut există responsabilitate, dar aceasta este atenuată, constituind, după caz, un element de circumstanțiere.

Iresponsabilitatea decurge din **Art. 27, 28, 29,30 C.P.**

Capacitatea de exercițiu este aptitudinea unei persoane de a-și exercita drepturile, de a-și asuma obligații și de a încheia acte juridice, ea poate fi stabilită și în cazul persoanelor decedate prin studiul documentelor medicale (puse la dispoziția comisiei de expertiză medico-legală) ce conțin date referitoare la diferite afecțiuni ce pot avea repercusiuni asupra psihicului (boli psihice, tumori cerebrale etc.).

Capacitatea de exercițiu și capacitatea de folosință formează capacitatea civilă a unei persoane.

Legea nr. 487 din 11 iulie 2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice (Monitorul Oficial, Partea I nr. 589 din 8 august 2002)

SIMULAREA, DISIMULAREA, AGRAVAREA ȘI AUTOMUTILAREA

Destul de frecvent medicina legală, prin lucrările expertale, este solicitată să elucideze unele stări de boală prezente la anumite persoane pentru a constata autenticitatea acestora, excluzând alte situații ce pot crea persoanei incriminate un avantaj material sau moral.

Simularea reprezintă încercarea conștientăși premeditată de a imita, provoca, ascunde sau exagera unele manifestări morbide, subiective sau obiective în vederea obținerii unor avantaje sau pentru a se sustrage de la unele obligații sociale. Ea se întâlnește întotdeauna la indivizii considerațișănătoși din punct de vedere de medical.

Există două forme de simulare:

- simularea unor simptome subiective de boală (cu afecțiuni inexistente),
- simularea unor simptome obiective de boală (prin producerea acestora în scopul demonstrării existenței bolii).

Disimularea este starea opusă simulării, prin care persoana își ascunde stările de boală în vederea obținerii unor avantaje, întâlnindu-se la indivizi realmente bolnavi.

Agravarea reprezintă exagerarea voită a unor simptome la o boală existentă, reală, manifestându-se fie prin accentuarea unor simptome subiective, fie prin unele obiective (anchiloze, șchiopătare).

În practica medico-legală se întâlneșteși aspectul neîngrijirii voite a unor leziuni ca: plăgi, luxații, fracturi, suprainfectarea acestora sau întârzierea deliberată a scoaterii firelor de sutură sau a agrafelor chirurgicale.

Automutilarea constă în autoproducerea de leziuni corporale prin care se caută obținerea unui beneficiu (simularea unui accident de muncă, a unei

agresiuni). Se poate realiza asupra unor segmente și organe ale corpului prin împușcare, amputații, leziuni prin flacăra, prin producerea de echimoze, excoriații, plăgi.

Caracteristicile leziunilor autoproduse sunt următoarele:

- din punct de vedere topografic sunt situate în regiuni accesibile propriei mâini;
- din punct de vedere al gravității - nu pun în primejdie viața victimei și nu interesează organe vitale,
- sunt însoțite de leziuni denumite de tatonare,
- localizarea lor este în concordanță cu scopul urmărit (pe coapse în viol, la degete pentru militari).

Mai rare sunt situațiile în care două sau mai multe persoane iau hotărârea de a – și produce una alteia leziuni, de obicei prin arme de foc. În aceste cazuri expertiza medico-legală trebuie făcută cu mult tact, cu epuizarea tuturor metodelor de investigație clinice și paraclinice.